Værksted:

PÆDAGOGISK FILOSOFI

Niels Jakob Pasgaard

Individuelt og
2 og 2:

HVAD ER GOD UNDERVISNING?

EKSEMPLER PÅ GOD (OG DÅRLIG) UNDERVISNING

AT VILLE NOGET MED NOGEN

"Pædagogikken som videnskab afhænger af praktisk filosofi (dvs. etik) og psykologi. Den første viser os opdragelsens og dannelsens mål, den anden viser os vejen, midlerne og forhindringerne."

– J.F. Herbart (1776-1841)

- Den praktiske filosofi: Det normative udgangspunkt (værdibaseret, filosofisk)
- Psykologien: Det deskriptive (beskrivende, videnskabeligt)

DEL 1: UNDERVISNINGENS FORMÅL

VED BORDENE: HVORFOR UNDERVISER I?

Hvad er formålet med at undervise?

- For jer?

- For dem I underviser?

HVAD SIGTER FORMÅLENE MOD?

Rousseau, 1762: *Émile - om opdragelsen*:

- Opgør med kirken som dannelsesautoritet – opdragelsens mål er nu til diskussion

- Filantropismens og utilitarismens svar: Målet er lyksalighed gennem **dygtighed** og samfundsøkonomisk **nytte**
  - Dét, der i vor tid kaldes **kompetence**

- Nyhumanismens svar: Målet er den rigest mulige menneskehed gennem individets **frie vekselvirkning** med verden
  - Dét, der i vor tid kaldes **dannelse**

TO TRADITIONER

	Didaktik-tradition	Curriculum-tradition
Videnskabsteoretisk afsæt	Normativt, primært filosofisk	Deskriptivt, primært psykologisk
Lærerens rolle	Høj grad af professionel autonomi	Lav grad af professionel autonomi
Undervisningens afsæt	Formål og indhold	Læringsmål
Undervisningens sigte	Almen dannelse	Kompetencer

I PAR

- Hvilken forståelse af didaktik har I (hvor starter I)?
- Kan I selv definere formålene med undervisningen?
- Kan I selv sætte kriterier for, hvad god undervisning er?
- Hvordan vurderer I, om jeres undervisning er lykkedes ift. formålene?

DEL 2:
UNDERVISNINGENS MIDLER

REPRISE: FILOSOFI OG PSYKOLOGI

"Pædagogikken som videnskab afhænger af praktisk filosofi (dvs. etik) og psykologi. Den første viser os opdragelsens og dannelsens mål, den anden viser os vejen, midlerne og forhindringerne."

– J.F. Herbart (1776-1841)

- Den praktiske filosofi: Det normative udgangspunkt (værdibaseret, filosofisk)
- Psykologien: Det deskriptive (beskrivende, videnskabeligt)

2 LÆRINGSTEORETISKE NEDSLAG

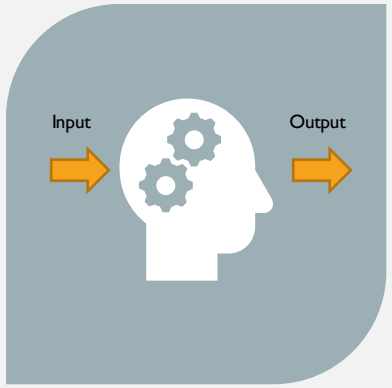

ADFÆRDSORIENTEREDE TEORIER

KOGNITIVE TEORIER

ADFÆRDSORIENTEREDE LÆRINGSTEORIER

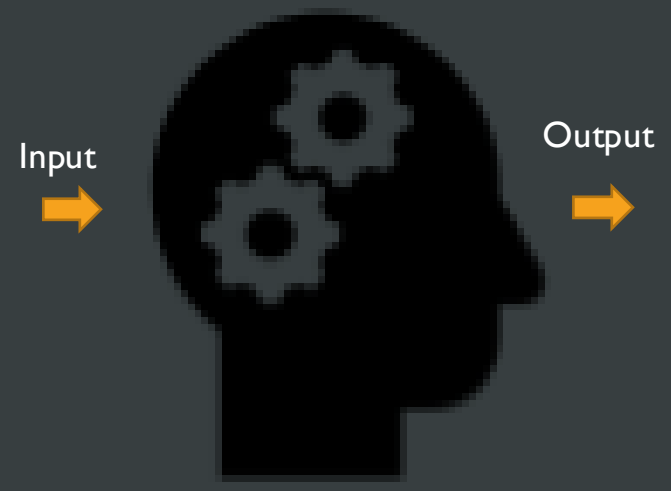

BEHAVIORISME OG KLASSISK BETINGNING

Behaviorisme (Watson):

- Naturvidenskabelig tilgang: Opgør med filosofi og ideologi
- S-R: Stimuli-Respons
- Mennesket som ”black box” og Tabula Rasa:
- Alle mennesker kan blive hvad som helst – hvis de udsættes for de rette stimuli

I PRAKSIS

Eksempler på adfærdsorienteret pædagogisk psykologi i praksis:

- Ros og ris
- Point-givning for god/dårlig adfærd
- Token-economy
- Karakterer
- Feedback
- Andet?

KOGNITIV KONSTRUKTIVISME

Piaget:

- Kognitive skemaer; bestemmer hvordan viden lagres i langtidshukommelsen
  - Assimilation; tilpasning af ny viden til eksisterende kognitive skemaer
  - Akkomodation; omstrukturering eller nydannelse af kognitive skemaer
- Grundlag for elevcentrerede undervisningsformer

HUKOMMELSES-ØVELSE

- Tæppe
- Æble
- Blyant
- Bil
- Kande
- Vej
- Vand

I PRAKSIS

Repetér, repetér, repetér…

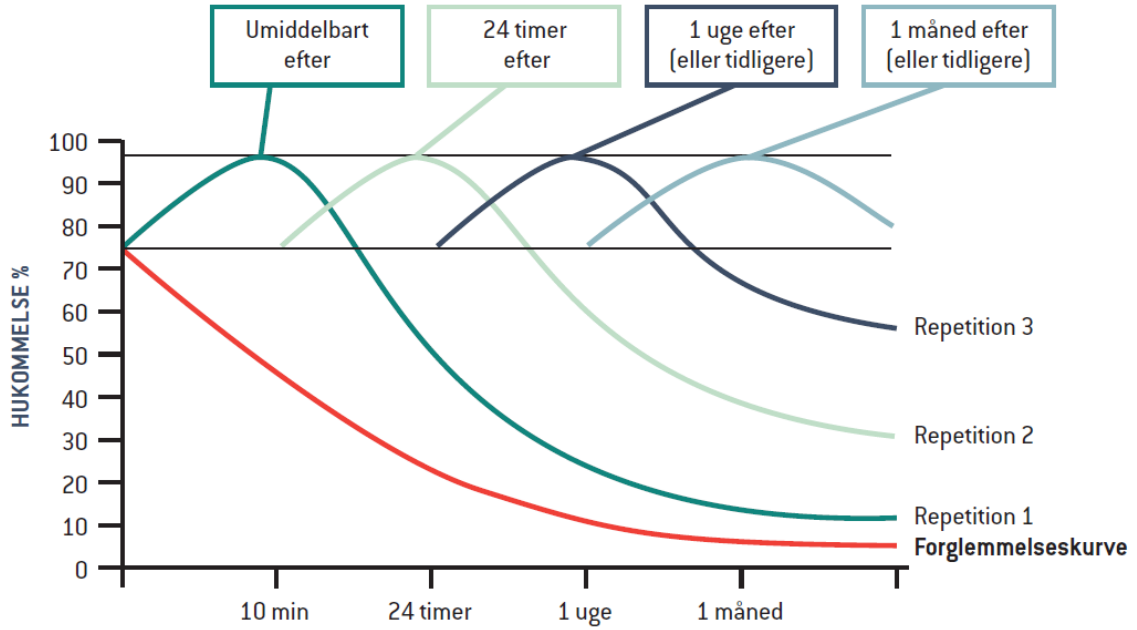

FIGUR 14: Forglemmelseskurve med og uden 1-4 repetitioner. Ved tilstrækkelige repetitioner på de rigtige tidspunkter kan man undgå at glemme alt det, man lige har lært. Kurven kaldes også Ebbinghaus' forglemmelseskurve efter Hermann Ebbinghaus (1850-1909), som var en tysk hukommelsesforsker.

REFLEKSION OVER LÆRINGSTEORI

- Er der en af de to forståelser, I trækker mest på i praksis?
- Er god undervisning en undervisning, der opøver en bestemt adfærd – eller én, der ændrer en persons forståelser?
- Kan undervisning sigte mod begge dele på én gang?

DEL 3:
DANNELSE OG MODSTAND

IMOD LÆRING

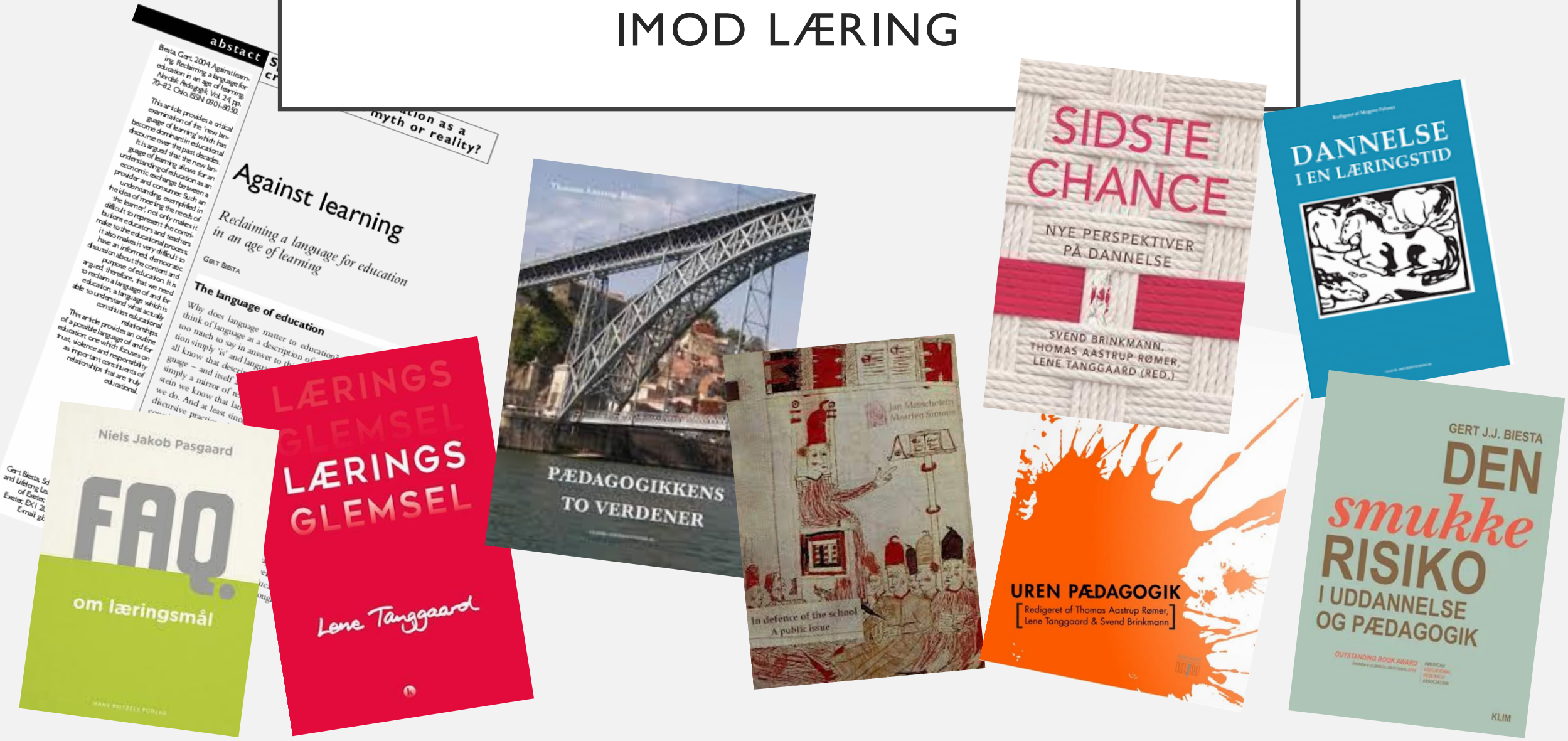
abstact
Against learning
Reclaiming a language for education in an age of learning
GERT BIESTA
The language of education
SIDSTE CHANCE
NYE PERSPEKTIVER PÅ DANNELSE
SVEND BRINKMANN, THOMAS AASTRUP RØMER, LENE TANGGAARD (RED.)
DANNELSE I EN LÆRINGSTID
PÆDAGOGIKKENS TO VERDENER
Niels Jakob Pasgaard
FAQ
om læringsmål
LÆRINGS GLEMSEL
Lene Tanggaard
In defence of the school
A public issue
URENPÆDAGOGIK
[Redigeret af Thomas Aastrup Rømer, Lene Tanggaard & Svend Brinkmann]
GERT J.J. BIESTA
DEN smukke RISIKO
I UDDANNELSE OG PÆDAGOGIK
KLIM

UNDERVISNING HAR FLERE FORMÅL

Kvalifikation

- Dygtiggørelse

Socialisation

- (Fag)fællesskab

Subjektifikation

- Selvstændiggørelse

- Gert Biesta

UDDANNELSERS DANNELSESOPGAVE

"(Skoler) … er først og fremmest steder for pædagogisk praksis og står derfor ikke enten i individets eller samfundets tjeneste, men i dannelsens tjeneste."

- Komischke-Konnerup, 2014

TO POSITIONER:

UNDERVISERCENTRERET ELLER ELEVCENTRERET

Uddannelsen står i samfundets tjeneste:

- Samfundet definerer målene for uddannelsen
- Samfundet udformer læreplaner
- Underviseren fungerer som embedsmand
- "Tankpasserpædagogik"

Uddannelsen står i individets tjeneste:

- Kursisten viser sine behov
- Underviseren fungerer som kursistens støtte/tjener
- Elevcentreret undervisning

BIESTA'S KRITIK AF DE TO POSITIONER:

"… skolen bør ikke være et virkemiddel for eller en funktion af samfundet, men… … har en pligt til at yde modstand." (Biesta, 2015: 107)

"… det er ikke undervisningens opgave at følge eller fremme barnets udvikling, men snarere at afbryde eller problematisere den." (Ibid.)

ET VERDENSCENTRERET SYN PÅ UDDANNELSE

"… skolen som et sted, hvor barnet og verden kan være i dialog, frem for at barnet underkastes verden, eller at verden underkastes barnet." (Ibid.)

Pædagogik er at *"…hjælpe barnet med at knytte forbindelse til verden…"* og at *"…bidrage til de måder, barnet kan "komme ind i verden" på."* (Ibid.)

MODSTAND som centralt begreb

DANNELSE SOM MODSTAND

1. Verdens modstand kan mødes med ***selvdestruktion***
   - Verden opleves så ubehagelig og modstandsfyldt, at selvet trækker sig fra den og går til (kan ikke eksistere i verden)

2. Modstand kan mødes med ***verdensdestruktion***
   - Selvet insisterer så meget på egen vilje, at verdens andethed ødelægges (eller ignoreres)

3. Modstand kan mødes med dialog – i den ***frustrerende gråzone***
   - Selvet må lære at leve med det, der yder modstand – underviseren må hjælpe kursisten med at blive i frustrationen

HVORDAN SER MODSTAND UD HOS JER?

- Hvordan udviser jeres kursister modstand mod undervisningen?
  - Giv hinanden et eksempel
- Hvordan håndterer I modstanden?
  - Giv hinanden et eksempel

MODSTANDENS DIDAKTIK?

Genbesøg jeres eksempler på god (og mislykket) undervisning

- Var der modstand fra kursisterne?
- Gjorde den undervisningen bedre eller dårligere?
- Kan – og bør – man planlægge sin undervisning, så den vækker modstand?
  - Hvorfor/hvorfor ikke?

OPSAMLING

1. God undervisning er...
2. Min undervisning lykkes når...
3. Jeg tager (…) med hjem fra denne workshop